

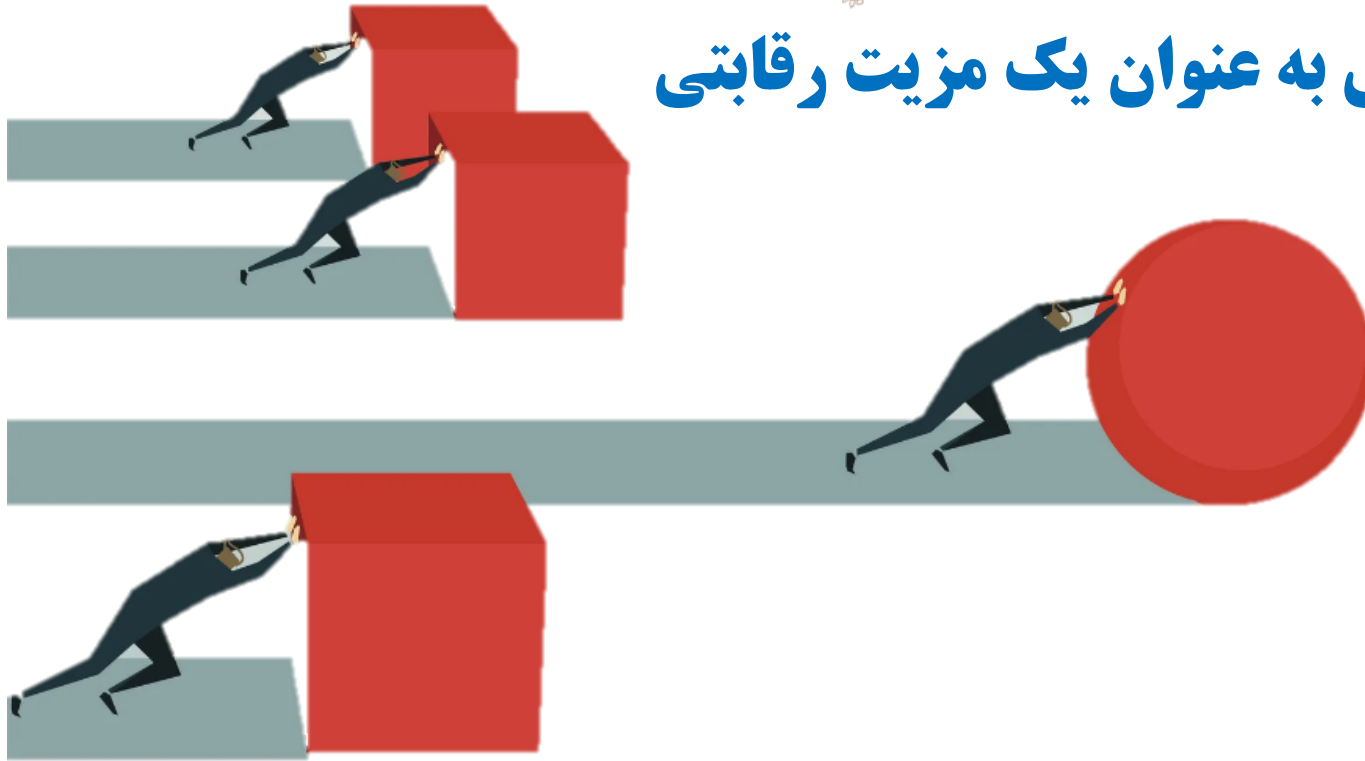
دانشکده علوم پزشکی شیراز

اخلاق حرفه ای در آموزش عالی

حمید جعفری

استادیار سلامت در بلایا و فوریتها

اخلاق حرفه ای به عنوان یک مزیت رقابتی

تعریف

✓ اخلاق حرفه ای، مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروهها را تعیین می کند (احد فرامرز قراملکی، ۱۳۸۲)

✓ مجموعه ای از کنش ها و واکنشهای اخلاقی پذیرفته شده که از سوی سازمانها و مجامع حرفه ای مقرر می شود تا مطلوب ترین روابط اجتماعی ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفه ای فراهم آورد اخلاق حرفه ای گویند (آزاد، ۱۳۷۳)

✓ اخلاق حرفه ای به چگونگی رفتار، ادب و عمل شخص هنگام انجام کار حرفه ای می پردازد.

نکاتی در مورد اصول اخلاق حرفه ای:

- اصول اخلاقی پیش شرط مدیریت است.
- اخلاق حرفه ای، یک دانش است که بر مبنای یک سیر منطقی و عقلانی باید ایجاد شود.
- مدیران باید به اصول اخلاق حرفه ای اعتقاد داشته باشند.
- استانداردها و شاخصه های اخلاق حرفه ای، باید دقیقاً توسط مدیران روشن شود.
- مدیران باید خود به این اصول احترام گذارند و در رفتار خود آنها را تجلی دهند.

سطوح اخلاقی و مسئولیت پذیری

اخلاق شخصی: مسئولیت پذیری در زندگی فردی شخصی.

اخلاق حرفه ای: مسئولیت پذیری در زندگی فردی شغلی.

اخلاق سازمانی: مسئولیت پذیری سازمان.

اخلاق ملی: مسئولیت پذیری ملت.

اخلاق جهانی: مسئولیت پذیری جهانیان.

اصول کلی در اخلاق حرفه ای

موانع ترویج اخلاق در سازمان

- ✓ آموزشهای اجتماعی برون سازمانی.
- ✓ ناآشنائی نسبت به اخلاقیات شغلی.
- ✓ بسترهای معیشتی تصمیم های غیر اخلاقی.
- ✓ زمینه های سازمانی تصمیم گیری غیر اخلاقی.

ذی نفعان مرتبط با حرفه مدرس دانشگاه

مسئولین و
مدیران دانشگاه

همکاران

دانشجویان

جامعه

اخلاق حرفه ای در آموزش عالی

از آنجا که مسئولیت ها و وظایف حرفه ای اساتید دانشگاه ها عمدتاً در سه حوزه آموزشی، پژوهشی و کارآفرینی تقسیم می شود، اخلاق حرفه ای آموزش عالی نیز ناظر بر هر سه حوزه است.

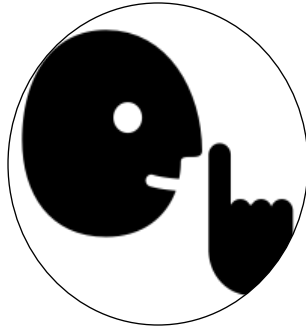
اصول اخلاق حرفه ای در حرفه هیات علمی

احترام به
همکاران

رازداری

ارتباط بی
طرفانه با
دانشجویان

توانمندسازی
دانشجویان

اصول اخلاق حرفه ای در حرفه هیات علمی

تسلط به اصول
آموزش

ارزشیابی
معتبر
دانشجویان

تسلط به محتوا

احترام به
موسسه

الزامات اخلاق حرفه ای معلمی از منظر دینی و ملی

دلسوزی
نسبت به
دانشجویان
و تفقد از
ایشان

احترام
نسبت به
شخصیت
دانشجویان

رعایت
عدالت و
مساوات

رعایت اصول
علمی
آموزش و
تدریس

الزامات اخلاق حرفه ای معلمی از منظر دینی و ملی

اصول
کلاس
داری و
شرایط
کلاس

مشورت و
نظر خواهی
از
دانشجویان

حفظ
حیثیت و
شئون
شغل معلمی

شهامت در
اظهار حق

فروتنی و
عمل به علم

توصیف اصول اخلاق حرفه ای و موارد نقض آن (مورای و همکاران؛ ۱۹۹۶)

نام اصل	توصیف موارد شمول	مصادیق نقض این اصل
۱. شایستگی تخصصی (اشراف بر محتوای دروس)	دانش موضوعی یک استاد دانشگاه در سطح بالایی قرار دارد و تضمین می کند که محتوای واحد درسی جدید، معتبر، جامع و متناسب با جایگاه واحد درسی در درون رشته مورد مطالعه دانشجو می باشد.	• تدریس دروسی که مدرس در آن حوزه دانش کافی و یا تخصص ندارد؛ • تفسیر نادرست شواهد پژوهشی برای تبیین مواضع تئوری استاد؛ • تدریس فقط بخشی از مطالب و موضوعات درسی که مورد علاقه مدرس است.
۲. شایستگی پداگوژیکی (تربیتی)	استادی که از نظر پداگوژیکی دارای شایستگی است دانشجویان را با اهداف درسی آشنا می سازد، از راهبردهای آموزشی متنوع آگاه است و بر پایه نتایج پژوهش ها از آن دسته از روش های آموزشی استفاده می کند که در کمک به دانشجویان در نیل به اهداف آموزشی اثربخش هستند.	• استفاده از روش تدریس یا روش ارزشیابی ناهماهنگ با اهداف آموزشی؛ • ناتوانی در فراهم کردن فرصت کافی برای دانشجو که مهارت های ضروری در اهداف آموزشی که در آزمون پایانی نیز طرح خواهد شد را تمرین کنند و یا یاد بگیرند.

توصیف اصول اخلاق حرفه ای و موارد نقض آن

• عدم طرح دلایل و ضرورت تبیین این موضوعات و زمینه‌ها در کلاس؛ • بی‌توجهی به زمینه‌های متفاوت اجتماعی، فرهنگی و مذهبی دانشجویان هنگام طرح چنین موضوعاتی؛ • ندادن فرصت برای طرح سایر مواضع و تفاسیر از موضوع؛ • بیان مباحث به اشکال توهین‌آمیز در کلاس.	موضوعاتی که احتمالاً برای دانشجویان حساس است یا دانشجویان با چنین موضوعاتی راحت نیستند، توسط استاد به شکلی باز، صادقانه و مثبت مطرح خواهد شد.	۳. نحوه برخورد با موضوعات حساس
• عدم آمادگی مدرس هنگام حضور در کلاس؛ • ناتوانی در طراحی اثربخش آموزشی؛ • واداشتن دانشجویان به پذیرش ارزش و یا نقطه نظرات خاصی؛ • ناتوانی در ارائه تفاسیر تئوریکي جایگزین؛ • اعمال تبعیض جنسیتی یا نژادی؛ • نسبت دادن عبارات موهن به دانشجویان؛ • انتفاع کلی و انحصاری استاد از حق مالکیت معنوی آثاری که توسط و یا با همکاری دانشجویان طراحی و اجرا گردیده است؛ • قصور استاد در ابلاغ دیون علمی و فکری خود به دانشجویان؛ • تعیین تکالیفی که به اهداف آموزشی درس مرتبط نیست.	مسئولیت اصلی مدرس مشارکت در توسعه فکری و عقلی دانشجو حتی المقدور در حوزه تخصصی استاد و اجتناب از انجام رفتارهای نامناسب و تبعیض‌آمیز است که باعث کاهش رشد دانشجو می‌گردد.	۴. رشد و توسعه دانشجویان

توصیف اصول اخلاق حرفه ای و موارد نقض آن

• پذیرش نقش آموزش و یا ارزیابی تحصیلی یکی از اعضای خانواده استاد، یک دوست نزدیک و یا افرادی که مشتری، مراجع و یا همکار تجاری استاد می باشند؛ • روابط اجتماعی گسترده بیرون از کلاس با دانشجو خواه به صورت فردی خواه به صورت تیمی، قرض دادن به دانشجو یا قرض گرفتن از او؛ • دادن هدیه به دانشجو و یا پذیرش هدیه از طرف او.	برای اجتناب از تضاد منافع، یک استاد وارد نقش روابط دوگانه با دانشجویان نمی گردد که احتمالاً مانع رشد دانشجو می گردد یا به تمایلات واقعی و فرضی از جانب استاد منجر می گردد. این اصل به معنای آن است که مسئولیت استاد برای حفظ روابط با دانشجویان بر اهداف پداگوژیکی و شرایط آکادمیک متمرکز است.	۵. روابط دوگانه با دانشجویان
• ارائه سوابق علمی دانشجو به یک کارفرما، محقق یا کاوشگر خصوصی بالقوه؛ • بحث و گفتگو در خصوص نمرات و یا مسائل علمی یک دانشجو با یک هیئت علمی دیگر؛ • استفاده آموزشی و یا پژوهشی نمودن استاد از تجارب دانشجو که به صورت خصوصی در اختیار استاد قرار گرفته است.	با نمرات دانشجویان، سوابق حضور و اطلاعات خصوصی آنان به عنوان ابعدی محرمانه و شخصی رفتار می گردد و فقط در صورت اجازه دانشجو یا برای مقاصد آکادمیک قانونی و یا اگر در صورت وجود زمینه های قابل قبولی مبنی بر اینکه نشر چنین اطلاعاتی به نفع دانشجو خواهد بود و یا مانع صدمه رساندن به دیگران خواهد گردید، نشر می یابند.	۶. حفظ اسرار دانشجو و محرمانه نگهداشتن آنها

توصیف اصول اخلاق حرفه ای و موارد نقض آن

• بیان نسبت‌های ناصواب در کلاس درس در خصوص صلاحیت استاد دیگر (غیبت سایر اساتید در کلاس درس)؛ • زیر سؤال بردن عملکرد اساتید در دروس قبلی؛ • رد درخواست دانشجویان برای اخذ واحد درسی با استادان سایر گروه‌های آموزشی صرفاً به دلیل اغراض شخصی.	یک استاد دانشگاه احترام همکارانش رعایت و با آنان در جهت تقویت رشد دانشجویان به طور تیمی تلاش می‌کند.	۷. رعایت حرمت و احترام همکاران
• ارزیابی دانشجویان در مهارت‌هایی که جزء اهداف اعلام شده واحد درسی نبوده است؛ • ارزیابی دانشجویان در مهارت‌هایی که برای فراگیری آن فرصت کافی داده نشده است؛ • استفاده استاد از روش ارزیابی و نمره‌گذاری متفاوت در مورد دانشجویان دو کلاس که واحد درسی آنها یکسان است.	نظر به اهمیت ارزشیابی عملکرد دانشجو در آموزش‌های دانشگاهی و در حیات فردی و شغلی دانشجویان، اساتید نسبت به انجام اقدامات لازم برای تضمین آنکه ارزشیابی از دانشجویان معتبر، آگاهانه، منصفانه و هماهنگ با اهداف آموزشی است، مسئولیت دارند.	۸. انجام ارزیابی صحیح از دانشجویان
• اشتغال به فعالیت‌های خارج از مؤسسه که با مسئولیت‌های آموزشی استاد در تقابل است؛ • ناآگاهی و یا غفلت از قوانین و مقررات موضوعه دانشگاه مربوط به محتوای رشته یا واحد، برنامه‌ریزی امتحانات و یا رفتارهای غیرآکادمیک	در راستای رشد و توسعه دانشجو، یک استاد دانشگاه از اهداف، سیاست‌ها و استانداردهای آموزشی مؤسسه‌ای که در آن به تدریس اشتغال دارد، آگاهی دارد و آنها را مراعات می‌کند.	۹. احترام نهادن به مؤسسه و سازمان محل کار

مواردی که معمولاً از طریق کوریکولوم پنهان منتقل می شوند

❑ صداقت آکادمیک

❑ احترام و خودآگاهی در عمل

❑ نوع دوستی

❑ مراقبت و دلسوزی خالص نسبت به دانشجویان

❑ پاسخگو بودن نسبت به دانشجویان، موسسه و جامعه

❑ تمایل به پذیرش اشتباهات

❑ انسان بودن

❑ تمایل به یادگیری مستمر

❑ بهبود و ارتقای مستمر تجربیات آموزشی

Thank you

Hamid Jafari

hjafari68@gmail.com

09197573795